No. 74. 1840.

BREDASCHE COURANT.

STAAT-, LETTERKUNDIG- EN WETENSCHAPPELIJK NIEUWS-BLAD.

Zondag 21 Junij.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 17den Junij.

De kamer der afgevaardigden heeft gisteren de laatste artikelen van de voorgestelde wet ter bevordering van den aanleg van verscheidene spoorwegen, en vervolgens de geheele wet met 203 tegen 61 stemmen aangenomen, zoodat deze gewigtige zaak haar beslag gekregen heeft. Onder de aangenomen bepalingen behoort, dat er een spoorweg van Rijssel en een ander van Valenciennes naar de belgische grenzen zal aangelegd worden, waarvoor eene som van tien millioenen is bestemd. De heer *Roger*, van het Noorder-departement, verklaarde zich tegen dit punt, als een groot nadeel zullende toebrengen aan de voornaamste industriele steden van het noordelijk Frankrijk; de minister *Thiers* zocht te betogen, dat die ongelegenheden slechts tijdelijk zouden zijn, en verwees voorts vooral op het staatkundig belang dier beide zijtakken.

De heer *Arago* deed een voorstel dat het negen tiende gedeelte der spoorwegen en andere machines van binnenlansch fabrikaat moest zijn, ten ware de prijs meer dan 15 pCt. verschilde, doch zijn voorstel had geen gevolg, op de aanmerking, dat men dan, om die bepaling uitvoerbaar te maken, het tarief van invoer met 15 pCt. zou moeten verhoogen.

In de zitting der kamer van eergisteren heeft de groote meerderheid, waarbij zich ook de ministers voegden, het besluit genomen, om de behandeling van het voorstel des heeren *de Remilly*, betrekkelijk het weren der ambtenaren uit de kamer, tot na de begrooting uit te stellen. Dit wil met andere woorden zeggen, dat het voorstel ter zijde is gelegd.

De pairs hebben zich bezig gehouden met de credieten voor de onkosten der blokkade van de Plata-rivier en ten behoeve van Afrika. Bij de behandeling der laatste, heeft de graaf *Boissi* zich sterk over de gebeurtenissen bij den jongsten veldtogt, en inzonderheid over het gedrag van den maarschalk *Valée* beklaagd.

— Nog veel wordt er over de jonste wapenschouwing des konings gesproken. Het schijnt namelijk vrij zeker, dat hier en daar uit de gelederen der nationale garde de kreet van *leve de kieshervorming!* is opgegaan; sommige beweren zelfs, dat de koning aan een officier, die dien kreet hooren liet, de toezegging eener zoodanige hervorming zou gegeven hebben, doch zulks wordt door anderen tegengesproken. — De opperbevelhebber der nationale garde, maarschalk *Gerard*, heeft intusschen bij dagorder, namens den koning, hoogstdeszelfs tevredenheid over de wapenschouwing te kennen gegeven.

Men spreekt ook weder van een voorgenomen togt des konings naar de zuidelijke departementen.

— Naar men zegt zullen er eerstdaags aanzienlijke benoemingen onder het leger in Afrika gedaan worden. — Aangaande den nieuwen togt van den maarschalk *Valée* heeft men nog geene berigten. Uit Toulon wordt alleen gemeld, dat op den 4den te Algiers het gerucht liep, dat de generaal *Duvivier* een krachtigen uitval uit Medeah had gedaan en een groot voordeel op de Arabieren behaald; men zou hieruit dus moeten besluiten, dat gezegde plaats reeds weder door de Arabieren was geblokkeerd geworden.

— Van regeringswege is uit Bayonne van den 15den Junij eene telegraphische depeche bekend gemaakt, houdende dat *Balmaseda* nabij Soria door de troepen van den onderkoning van Navarre aangevallen en geslagen is geworden, zoodat de karlistische chef zich slechts met 400 man had kunnen redden. Voorts wordt van de spaansche grenzen geschreven, dat de generaals *Ayerbe* en *Leon*, aan het hoofd van 32 bataillons, zich met de divisie van *Carbo* zouden vereenigen, ten einde gezamenlijk Berga aan te vallen, alwaar *Cabrera* zich nu met 6 bataillons en eenige ruiterij bevindt.

De zusters van *Cabrera* en de vrouw van den karlistischen intendant *Labandero* zijn met een jongeling van vijftien jaren, een broeder van *Cabrera*, te Oeeja in het departement van de Oostersche Pyreneën door de gendarmen aangehouden, op het oogenblik dat zij de grenzen passeerden. Zij zijn naar Perpignan en van daar naar Bourg vervoerd. Men heeft bij haar eene som van vijftigduizend francs in goud gevonden.

— Men heeft weder tijdingen van de ontdekkings-expeditie onder den kapitein *Dumont d'Urville*. Dezelve zijn van den 19den Februarij ll. uit Hobartstown, op Van Diemensland, gedagteekend. De beide schepen hadden den 24sten Januarij groot gevaar geloopen van door het Zuiderpoolys vernield te worden, doch waren gelukkig behouden gebleven, waarna men naar gezegde plaats was teruggekeerd. Op dezen laatsten togt had de expeditie, onder den zuidelijken poolcirkel, op 138° oosterlengte, een uitgestrekt vast land ontdekt, van welks noordelijke kust men een aanzienlijk gedeelte opgenomen had en waaraan de kapitein *Dumont d'Urville*, naar zijne echtgenoote, den naam *Adelia* gegeven had.

Van den 18den. — De kamer der afgevaardigden heeft gisteren, het budget van uitgaven voor 1841, met 231 tegen 59 stemmen aangenomen. Vooraf had er eene levendige discussie plaats over een bijzonder amendement van den heer *Tachereau*, strekkende om jaarlijks de namen der personen bekend te maken, die uit het fonds tot aanmoediging der letterkundigen, geleerden en kunstenaars, over 't welk de ministers van binnenlandsche zaken en publiek onderwijs beschikken, ondersteuning ontvangen. Dit gaf aanleiding tot eene langlangdurige woordenwisseling, waaraan de minister van binnenlandsche zaken en de heer *Thiers* deel namen; de laatste zocht het voorstel door een onder-amendement te wijzigen; doch het voorstel zelf had geen gevolg. — Aan het slot der zitting werd nog het ontwerp voor de overzeesche stoomvaart aangenomen; bij de stemming ontbrak echter het genoegzaam getal leden.

— Gisteren heeft men alhier een zware stortregen gehad; het water viel bij stroomen neder. Op onderscheiden plaatsen en aan begonnen werken, werd daardoor aanmerkelijke schade toegebragt.

— Bijzondere berigten uit Madrid tot den 12den houden, dat de beide koninginnen dien dag de hoofdstad verlaten hadden. Bij het vertrek waren zij door de bevolking met gejuich begroet.

De jongste berigten uit Katalonien en Arragon maakten het meer en meer waarschijnlijk, dat aan den karlistischen opstand nu spoedig een einde zal gekomen zijn. Met verlangen ziet men den uitslag der beweging van de constitutionele troepen tegen *Cabrera* te Berga, te gemoet.

— Ter beurze van heden (18 junij) waren genoteerd: 5 pCt. 117; 3 pCt. 84,70; Nap. r. 104; Sp. Ardoin 27⅛; Rom. L. 104.

DUITSCHLAND.

BERLIJN, den 14den Junij.

Nadat het stoffelijk overschot van koning *Frederik Willem III* den 11den in de Domkerk alhier geplaatst was, is het, des avonds van dienzelfden dag, naar Charlottenburg overgevoerd. De optogt begon ten elf ure. Eene kompagnie der garde de korps te voet opende den trein; daarop volgden de prins *von Wittgenstein* en de koninklijke hofmaarschalk *von Massow*, in een rijtuig met vier paarden, waarachter de met zes paarden bespannen koninklijke lijkkoets reed, gevolgd van zes rijtuigen, in welke zich de generaal-adjudanten van wijlen Z. M., *von dem Knesebeck*, *von Witzmer*, *von Thile* en *von Nostitz*, als mede hoogstdeszelfs vleugel-adjudanten en kamer-dienaars bevonden. Ter wederzijde van elk rijtuig reden stalbedienden te paard, met fakkels in de hand. Ofschoon de geheele weg met menschen overdekt was, heerschte overal diepe en eerbiedige stilte.

Tegen twaalf ure had de stoet Charlottenburg bereikt. Bij de nadering aan den ingang van den slottuin hief een talrijk mannenkoor godsdienstige liederen aan, waarop, zonder verdere plegtigheden, ingevolge hoog bevel, het lijk aan zijne laatste rustplaats werd toevertrouwd.

FRANKFORT, den 16den Junij.

Z. K. H. de grootvorst-troonopvolger van Rusland is eergisteren nacht hier aangekomen, doch reeds den volgenden morgen weder vertrokken naar Biberich. H. M. de keizerin wordt heden uit Weimar en Fulda hier verwacht, en zal een paar dagen later de reis naar Ems voortzetten. H. M. reist in het strengste *incognito*, er zal derhalve geenerlei plegtige ontvangst hier plaats hebben. Waarschijnlijk echter zal H. M. een bezoek ontvangen van de leden van het groothertogelijk Hessische gezin en ook een uitstap naar Darmstadt doen. H. M. zal denkelijk tot het midden van julij te Ems blijven.

Naar sommigen vermeenen, zou ook Z. M. de keizer alhier verwacht worden, en vervolgens een uitstapje naar Holland doen. Hiervan is echter nog niets met zekerheid bekend. Uit Weimar wordt intusschen geschreven, dat HH. MM. de keizer en keizerin aldaar, in den namiddag van den 12, zijn aangekomen.

— Z. D. de Vorst *van Metternich* heeft den 9den dezer, ter gelegenheid van den vijf-en-twintigsten verjaardag der stichting van het Duitsche Bondgenootschap, op zijn buitengoed bij Weenen, een prachtig feestmaal gegeven aan al de gezanten en zaakgelastigden der Duitsche Bondsstaten, waarbij ook de voorzitter der Duitsche Bondsvergadering, graaf *van Münch Bellinghausen*, is tegenwoordig geweest.

— Uit Servie meldt men, dat de gewezen vorst *Milosch* weder pogingen deed om het bestuur des lands andermaal in handen te krijgen.

— Volgens de jongste berigten uit Konstantinopel moet lord *Ponsonby* van de Porte verlangd hebben, dat zij een legerkorps van 20,000 man naar de Syrische grenzen liet oprukken, om aan de blokkade der egyptische havens, waarmede de britsche scheepsmagt zich dan belasten zou, kracht bij te zetten; maar de turksche regering had weinig genegenheid gevoeld, om door de inwilliging van dit verlangen zich in nog meerdere moeijelijkheden te wikkelen dan die waarvan zij zich reeds omgeven ziet.

— Uit Alexandrie wordt gemeld, dat de onderkoning zijnen geheelen voorraad katoen, die op 132,000 centenaars begroot wordt, aan onderscheiden handelhuizen had verkocht en met de daarvoor bekomen gelden zes maanden achterstallige soldij aan zijne troepen had uitbetaald. — De pest bleef te Alexandrie nog voortwoeden.

ENGELAND.

LONDEN, den 17den Junij.

H. M. heeft gisteren de vermaarde paarden-wedrennen bij Ascot bijgewoond, en is, benevens prins *Albert*, met meer dan gewone geestdrift door de bevolking ontvangen.

In een kabinetsraad op eergisteren gehouden, is aanstaande Zondag als de dag bepaald, waarop de openbare dankzeggingen voor de redding van Hr. Ms. leven zullen worden gedaan.

De koningin en prins *Albert* hebben zich naar Windsor begeven en zijn aldaar met geestdrift ontvangen.

— Het centraal-crimineel hof heeft eergisteren zijne zitting geopend. De zaak van *Eduard Oxford*, beschuldigd van hoog verraad, zal het eerst voorkomen. Men veronderstelt echter, dat de zaak voor het hof van de bank der koningin zal worden getrokken.

De moeder van *Oxford* heeft een gehoor gehad bij de overheden, in het bureau van binnenlandsche zaken vereenigd. Zij stelt alles in het werk, om de ongunstige geruchten, wegens den vroegeren levensloop haars rampzaligen zoons en harer familie, tegen te gaan. Vooral moet zij er op uit wezen, om haren zoon, als aan vlagen van krankzinnigheid lijdende, te doen voorkomen, en, volgens geneesheeren, die hem van nabij kenden, zou zulks (zoo men in verscheidene bladen leest) niet geheel onwaarschijnlijk zijn.

De politie doet inmiddels al het mogelijke om inlichtingen nopens de gevaarlijke maatschappij *het jeugdige Engeland* in te winnen. Volgens haar reglement, dat de dagbladen mededeelen, zou zij uit een onbepaald getal leden bestaan; ieder lid met een koppel pistolen, een sabel, karabijn en ponjaard moeten voorzien zijn; de twee laatste wapenen in het gebouw der vereeniging bewaard worden; zouden de leden roode en zwarte strikken naar hunnen rang dragen, een genootschappelijken naam voeren; zouden de leden, bij overvalling door de overheden, verpligt zijn zich te verweren, en de secretaris al de papieren moeten verbranden; zou ieder die 50 leden aanwierf, worden bevorderd in rang, enz.

Het is niet dan met de uiterste moeite, dat de moeder van *Oxford* een verdediger voor denzelven heeft kunnen vinden; ten laatste heeft de heer *Pelham* die taak op zich genomen.

— Bij gelegenheid eener petitie aan het hoogerhuis ingezonden, waarbij het ontslag der ministers gevraagd werd, heeft lord *Londonderry* den eersten minister, lord *Melbourne*, afgevraagd, welk stelsel van bestuur het kabinet thans volgde, aangezien gezegde minister in het vorig jaar verklaard had, dat het hem onmogelijk was met eene meerderheid van slechts vijf leden aan het hoofd van de zaken te blijven, en het ministerie, tegenwoordig bij de gewigtigste vraagstukken meest altijd de minderheid voor zich had. Lord *Melbourne* weigerde op deze vragen te antwoorden, omdat zij geen bepaald voorstel inhielden.

— In de bladen dezer hoofdstad vindt men thans de volgende verklaring van prins *Lodewijk Bonaparte*, die men, zoo hij zegt, in de fransche papieren niet heeft willen openbaar maken:

» Londen, 9 junij 1840.

» Uit den grond mijner ziel stem ik in met de verklaring van mijnen oom *Joseph*. De generaal *Bertrand* is het slagtoffer van eene betreurenswaardige begoocheling geweest, toen hij de wapenen van het hoofd van mijn geslacht aan koning *Lodewijk Philips* ter hand stelde. Het zwaard van Austerlitz behoort niet in de handen van vijanden te zijn: het moet enkel in de ure des gevaars voor den roem van Frankrijk worden gezwaaid. Dat men ons van ons vaderland beroove, ons eigendom onthoude, enkel grootmoedigheid jegens de dooden aan den dag legge: wij weten te verduren zonder te klagen, omdat onze eer onbezoedeld is. Maar de erfgenamen des keizers van het eenig erfgoed, dat het noodlot hun heeft overgelaten, te berooven, aan een door Waterloo gelukkig gewordene de wapenen van den overwonnene te geven, dat is verkrachting der heiligste pligten, daardoor wordt aan de onderdrukten de verpligting opgelegd, om te eeniger tijd tot de onderdrukkers te zeggen: geeft ons terug, wat gij overweldigd hebt.

Napoleon Lodewijk Bonaparte."

— Gisteren is hier in Highstreet Wapping brand bij eenen bakker uitgebroken, waardoor verscheidene woon- en pakhuizen en eene groote menigte koopwaren vernield zijn.

— Volgens de jongste Lissabonsche brieven, zouden de ministers het sluiten eener leening, ten bedrage van ongeveer 200,000 p. sterling, voorslaan, om in de dringendste behoeften te voorzien. — Prins *Ernst* van Saksen-Coburg bevond zich nog altijd in de portugesche hoofdstad, alwaar het gerucht veld won dat eene huwelijksverbindtenis tusschen hem en de jonge koningin van Spanje op het tapijt is.

— Brieven uit Mexico houden in, dat de Texianen en Federalisten door den generaal *Arista* totaal geslagen waren.

— De stad Natchez, in den Noord-Amerikaanschen staat Mississipi, is in de laatste helft van mei door een vreeselijken orkaan bezocht, waarbij drie honderd menschen het leven hebben verloren, eene menigte huizen geheel of ten deele vernield en eenige schepen vergaan zijn. De schade wordt op vier à vijf millioen dollars begroot.

— Gisteren waren de 3 pCt. gec. genoteerd: 91⅞; Ned. 2½ pCt. 54⅞; dito 5 pCt. 101⅞; Spanje 26⅛; Port. 3 pCt. 24½.

BELGIE.

BRUSSEL, den 19den Junij.

De Koning is weder voor eenige dagen naar zijn landgoed Andennes vertrokken.

— Naar men wil, zal den heer *H. de Brouckère* de betrekking van gouverneur der provincie Antwerpen worden opgedragen, en de gewezen minister *d'Huart* tot gouverneur van Namen benoemd worden.

— De administratie van de openbare veiligheid is dezer dagen met het bestuur der gevangenissen vereenigd geworden en opgedragen aan den heer *Hody*.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 20sten Junij.

Tot lid der provinciale Staten van dit gewest voor de stad Heusden is verkozen de heer *J. A. Gerlach Jr.*

— Naar men verneemt, zijn dezer dagen door Z. M. geteekend en als wetten uitgevaardigd de zeven ontwerpen, behelzende het eerste boek van het wetboek op het strafregt, benevens de dertien wetten, betrekkelijk de herziening der Grondwet, waaruit alzoo blijkt, dat Z. M. Hoogstdeszelfs goedkeuring heeft gehecht aan het voorstel, hetwelk de Staten-Generaal den Koning hebben aangeboden, en dat de strekking heeft om art. 130 der Grondwet aan te vullen.

— Met belangstelling verneemt men, dat Z. M. de Koning, bewogen door de treurige mishandelingen, den joden te Damascus aangedaan, zoodra Hoogstdezelve daarvan onderrigt was, aan de departementen, welke zulks aanging, gelast heeft alle aandacht op deze zaak te vestigen, en dat, dien ten gevolge de Nederlandsche legatie te Konstantinopel, gelijk mede de consulaire agenten van dit rijk in de Levant uitgenoodigd zijn, om de israeliten, onderdanen van het koningrijk der Nederlanden, die aan onregtvaardigheden en snoode vervolgingen zouden blootgesteld zijn, onder derzelver bescherming te nemen, en, zoo noodig, bijstand te verleenen.

— Z. M. heeft aan de heeren *P. M. Koninge* en *J. van Herwaarden* vergunning verleend tot het aanleggen van eene stoom-

bootdienst, ter overbrenging van personen en goederen van Heusden naar Rotterdam *vice versa*.

— De post van referendaris bij het ministerie van binnenlandsche zaken, vacerende door het overlijden van den heer *F. C. Donnadieu*, zal niet worden vervuld; uit het traktement echter zijn door Z. M. aan onderscheiden ambtenaren daarbij traktements-verhogingen verleend.

— Naar men verneemt, heeft Z. M. de heer *E. W. Hofman*, directeur van het kabinets des Konings, op het daartoe door denzelven, wegens verzwakte gezondheid, gedane verzoek, eervol uit die betrekking ontslagen, onder dankbetuiging voor aan den Koning en aan den lande bewezen getrouwe diensten, onder toekenning van pensioen, met verlof om hetzelve buitenslands te verteeren.

— Bij eene circulaire zijn de respective gouverneurs aangeschreven, ten gevolge van de verordeningen, vervat in art. 27 en volgende der wet op den overgang van de vroegere tot de nieuwe wetgeving, waarbij is bepaald, dat de wettelijke en geregtelijke hypotheken, ten behoeve van den Staat, slechts van kracht blijven gedurende twee jaren na de invoering der tegenwoordige wetgeving, ten ware deze met inachtneming der daarbij aangewezen bepalingen op de registers van het nieuw hypothecaire stelsel worden ingeschreven, in welk geval de rang, bij de fransche wetgeving toegekend, op de goederen verzekerd blijft, om de bewaarders der hypotheken en het kadaster, onder hen ressorterende, uit te noodigen, voor en in naam van de betrokken administratie, behoorlijke borderellen op te maken en de inschrijving daarvan in de nieuwe registers te bewerkstelligen, en zulks met betrekking tot al de wettelijke en geregtelijke hypotheken ten behoeve van den Staat, op hunne vroegere registers voorkomende, voor zoover aan de vereischten, in art. 29 van gemelde wet omschreven, kan worden voldaan. Van deze inschrijvingen zal geene betaling van andere regten worden gevorderd dan het loon van den hypotheekbewaarder en de borderellen kunnen worden geschreven op ongezegeld papier.

— In den *Avondbode* leest men: »Binnen weinige dagen ziet men de aankomst alhier van het stoomschip *Archimedes* te gemoet, welk vaartuig, door middel van de Archimedische schroef, in plaats van de gewone schepraderen, wordt voortgestuwd. Dit schip, zoo wordt ons van eene vriendelijke zijde medegedeeld, 240 tonnen of ongeveer 120 lasten metende, heeft eene machine van 80 paardenkracht, waarmede hetzelve dezer dagen de Engelsche kusten is rondgestoomd, overal door het ongewone en sierlijke van zijn uiterlijke de bewondering en aandacht van deskundigen tot zich trekkende. De inrigting is zoodanig, dat het schroefrad, aan den achtersteven geplaatst, steeds onder water werkt, zoodat er van de kracht niets verloren gaat; ook is het daardoor voor van buiten afkomende schade beveiligd, terwijl de gewone schepraderen daarentegen door het eerste schot van den vijand onbruikbaar kunnen gemaakt worden. Het schip in volle vaart veroorzaakt niet meer beweging in het water dan een gewoon zeilschip, en deze omstandigheid, gevoegd bij de vele andere voordeelen, welke deze uitvinding oplevert, doet de verwachting ontstaan, dat de aanwending der Archimedische schroef eene belangrijke verbetering in de stoomvaart zal te weeg brengen. De kapitein *Chaple* die, namens de Engelsche regering, met het onderzoek van den toestel is belast, verzekert, dat het grootste oorlogschip, daarmede voorzien, in weerwil van den sterksten tegenwind, ten alle tijden in slagorde zal kunnen gebragt worden. Ook verneemt men, dat de heer *Smith*, die het eerst op het denkbeeld is gekomen de gezegde schroef op die wijze te benuttigen, zich aan boord van den *Archimedes* bevindt, en steeds bereid is alle mogelijke verlangde inlichtingen te geven.«

Allergewigtigste zaken zullen op den 23 dezer voor het Provinciale Hof van Noord-Braband, in het paleis van justitie, worden behandeld. Veel en zeer veel is er over brandstichtingen, welke in deze provincie hebben plaats gehad, gesproken. Angst en kommervolle dagen en nachten vervulden onderscheiden gemeenten, en het gelukte der policie op het spoor te komen en eenige daders te ontdekken, en wel met name: 1°. *Simon Versteeg*, 2°. *Joannes Braaks*, beiden oud 18 jaren, en 3°. *Wilhelmus Schappers*, oud 25 jaren, allen schoenmakers en laatst woonachtig te Sprang, beschuldigd de eerste en tweede genoemden van het moedwillig in brand steken van

1°. *a)* In den nacht van den 1 dec. 1839 het karhuis en stal van *Hendrik van Dommelen*, te Waalwijk, waardoor deszelfs woonhuis onderscheidene malen heeft vuur gevat, doch telkens gebluscht is.

b) In den vroegen morgen van den 14 dec. 1839, de woning van *Hendrik Oerlemans*, te Sprang.

c.) De schuur van *Andries de Bruin* te Sprang, wanneer de vlammen zijn overgeslagen in het belendende huis van *Lambert Soetens*, hetwelk daardoor geheel is in asch gelegd, en zulks in den nacht van 15 december 1839.

d.) In den nacht van den 17 november 1839 de schuur en aanhoorigheden van de bewoonde huizingen van *Govert van der Schans*, te Sprang.

2°. De tweede en derde beschuldigden van het moedwillig in brand steken der schuur van *Adriaan de Rooij*, te Sprang, op 10 november 1839.

3°. De tweede beschuldigde van diefstal, gepleegd ter gelegenheid van den voorschreven brand bij *Hendrik van Dommelen*, en mitsdien bij nacht in een bewoond huis; en,

De derde beschuldigde van medepligtigheid aan dien diefstal, door den dader te hebben bijgestaan in den verkoop van een gedeelte der alzoo gestolen goederen, en mitsdien in de daden, welke den diefstal voltooiden, door in de opbrengst van het gestolene te hebben gedeeld en hetzelve te hebben verteerd, wetende, dat het uit de door den tweeden beschuldigde in brand gestoken woning van *van Dommelen* voornoemd gestolen was.

Tot verdedigers zijn van regtswege toegevoegd, de heeren mrs. *A. A. Heeren*, *W. J. van Beusekom* en *J. de Willebois*, terwijl een veertigtal getuigen zullen worden gehoord.

Uit de acte van beschuldiging blijkt verder: dat deze zoo zeer vermenigvuldigde rampen, welke zich gewoonlijk des Zondags openbaarden, zoodanig, dat van vijf achtereenvolgende Zondagen, vier door den noodkreet van brand werden gekenmerkt, niet wel anders dan aan kwaadwilligheid konden worden toegeschreven, zoodat de autoriteiten derzelver vereende krachten inspanden, om de booswichten te achterhalen, hetgeen dan ook aan de justitie is gelukt. De acte van beschuldiging zoo veel mogelijk volgende, is nader gebleken, dat op den 18den December de eerste beschuldigde onder vermoeden van diefstal werd aangehouden, en bij op den 19den eenige openbaringen maakte, welke de zware vermoedens van brandstichting tot zekerheid deden overgaan; en die aan de drie beschuldigden, op wie reeds vele verdenking viel, achtervolgens de bekentenis hebben afgeperst, dat zij lieden en niemand anders, (daargelaten den brand bij *van Dalen*), de stichters van zoo vele onheilen waren.

Dat de tweede beschuldigde bij zijne opvolgende verhooren heeft beleden met den derden beschuldigde den brand bij *A. de Rooy* te hebben gesticht, althans daaraan mede handdadig te zijn geweest en het doel dier brandstichting was, om een oploop te Sprang te verwekken en zoo doende den derden beschuldigde gelegenheid te verschaffen, om zeker vrouwspersoon te zien; dat zij achterom naar de schuur van *de Rooy* zijn gegaan, zonder iemand te ontmoeten; met zwavelstokken die schuur hebben aangestoken en toen dezelve in brand was, achter de akkers door zijn weggeloopen en zich bij de brandspuit hebben gevoegd. Dat de derde beschuldigde, na aanvankelijk alle schuldpligtigheid en zelfs wel bewezen daadzaken te hebben ontkend, in nadere opvolgende verhooren heeft beleden, zich aan de brandstichting bij *de Rooy* te hebben schuldig gemaakt, die door de wacht onder het roepen van *brand*, omtrent elf ure des avonds, is gewekt en zag, dat zijne schuur, twintig passen van zijn huis verwijderd, voor het grootste gedeelte was verbrand.

Ten aanzien van de brandstichting bij *Govert van der Schans* op den 17den November is, volgens de acte van beschuldiging, opgegeven, dat de eerste beschuldigde in onderscheiden verhooren heeft beleden, met den tweeden beschuldigde brand te hebben gesticht door een bosje stroo onder het dak te duwen en dat aan te steken, en door den tweeden beschuldigde daartoe te zijn aangezocht; dat hij, daarin bewilligende, tot circa half twaalf ure met den tweeden beschuldigde langs de straat gedrenteld, en zij toen de schuur bij *Van der Schans* zijn genaderd, en de tweede beschuldigde een bos stroo uit een schuurtje heeft genomen, en hij, de eerste beschuldigde, dien met eene wis op een stok heeft gebonden, welke door den tweeden beschuldigde met zwavelstokken [illegible] ontstoken, is aangestoken, en de brandende bos tegen het rieten dak geplaatst, zoodat [illegible]. Dat de tweede beschuldigde herhaaldelijk in onderscheidene verhooren zijne medehanddadigheid heeft beleden en omstandig opgegeven; alle welke daadzaken en bijzonderheden, te zeer uiteen loopende om alhier breedvoerig optegeven, door eene menigte getuigen worden bevestigd:

Nopens de brandstichting bij *Hendrik van Dommelen* te Waalwijk, op den 1. December jl., luidt de acte van beschuldiging, onder meer andere, dat hij (*Van Dommelen*) des avonds circa elf ure met zijn knecht aan den haard zittende, van zijne dochter vernam, dat er brand was, en, naar buiten loopende, bevond, dat het schild van het vast aan den muur staande karhuis van achteren in vuur stond, en die brand niet dan door moedwil kon zijn veroorzaakt, dewijl men nimmer te dier plaatse met vuur of licht kwam; dat het karhuis, de schuur en al wat zich daarin bevond, met uitzondering van het vee, dat gelukkig gered is, eene prooi der vlammen is geworden; dat meermalen het woonhuis vuur had gevat, doch door de hulp van goede ingezetenen is behouden.

Dat die dadelijke opgevatte vermoedens van brandstichting [illegible] bevestigd geworden, en de eerste en tweede beschuldigden bij [illegible] verhooren hebben beleden, den brand te hebben gesticht, door middel van een stroobos, dien zij bij *Johannes Boom* hadden medegenomen, beurtelings gedragen, aan het rieten dak geplaatst, en aangestoken.

(Het vervolg in ons volgend nommer.)

De AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (19 Junij) waren genoteerd: Ned. 2½ pCt. 53 zeven zest., ½, negen zest.; dito 5 pCt. 101 drie achtste; Kansbill. 24 een zest.; Synd. 4½ pCt. 92 negen zest.; Handelm. 179¾; O. I. 5 pCt. 98 15/16, 99; Ardoins 25 drie zest.; dito Coupons 17 elf zest., ¾, negen zest.; oude Russen 105¾; Mexiko 32¼; Columb. 18 5/16, ½, ⅝.

Nederlandsche Handelmaatschappij.

De Directie maakt, ingevolge het 94e der artikelen van overeenkomst, bekend, dat door den *Raad*, in deszelfs zitting van heden, in overeenstemming met de bepalingen van het 92e en 9e der evengemelde artikelen, is besloten, tot de uitkeering, van een *Dividend*, over het Boekjaar 1839, ten bedrage van *vijf en tachtig gulden*, over elk aandeel groot *f* 1000. — Staande *op naam*; en verwittigt, dien ten gevolge, de houders van *aandeelen op naam*, dat overeenkomstig, den inhoud, der bij die aandeelen, afgegevene, nieuwe dividend bewijzen, tot de betaling, tegen intrekking, van het *Vijfde* derzelve, zal worden gevaceerd, bij de *Nederlandsche Bank*, te *Amsterdam*, en wel, te beginnen met *Zaturdag den eersten Augustus* 1840.

AMSTERDAM, den 12. Junij 1840.

VAN DER HOUVEN, *President*,
KOOY, *Directeur*, *fung. Secretaris*.

NEDERLANDSCHE HANDELMAATSCHAPPIJ.

De Directie brengt ter kennisse van de Stemgeregtigde Deelhebbers, dat, ingevolge het 91e der Artikelen van overeenkomst, de, in de Vergadering van Commissarissen goedgekeurde *Balans*, over het *vijftiende boekjaar*, geëindigd zijnde met *ultimo December* 1839, van den 20. Junij tot den 4 Julij 1840, voor hen ter visie zal liggen ter Secretarie van de Directie te *Amsterdam*, bij de Agenten der Maatschappij te *Rotterdam*, *Middelburg* en *Dordrecht*, aan het Lokaal der Kamer van Koophandel en Fabrijken te *Leiden*, en op het Raadhuis der Stad *'s Gravenhage*.

AMSTERDAM, den 15. Junij 1840.

VAN DER HOUVEN, *President*,
KOOY, *Directeur*, *fung. Secretaris*.

FRANSCHE KOSTSCHOOL TE CAPELLEN,

tegen den Steenweg van Antwerpen op Bergen-op-Zoom,

onder de Directie van J. GEERAERTS, ZESDE JAAR.

De Christelijke leering, de Fransche, Vlaamsche en Latijnsche talen, worden er volkomen onderwezen, volgens principes; alsmede het lezen, allerhande geschrift, voornamelijk het Engelsch; de Rekenkunde, toegepast op den Koophandel, de Geschied- en Aardrijkskunde; de Declamatie, den Brievenstijl, enz., enz. De Leerlingen moeten van alles voorzien zijn, uitgenomen van Ledikant en Gordijnen. De prijs van het Kostgeld is jaarlijks 300 franken, vooruitbetaalbaar per drie maanden.

Mr. DEPOT, Notaris te *Breda*, zal, ten verzoeke van L. BOGGERS, op Maandag, 22 Junij, 1840, des avonds ten 7 ure, bij PEERBERGH, aan de Haven aldaar, overgaan tot het houden van den *derden Zitdag*, eener HUIZINGE, PLEIN en WERKPLAATS, STALLING, ACHTERHUIS en ERF, staande en gelegen te *Breda*, op de Veemarkt, gekw. A, N°. 556.

*** VERKOOPING van eene groote Partij GERIEF- en BRANDHOUT, op Woensdag den 24. Junij 1840, des voormiddags ten *tien* ure, even buiten de *Antwerpsche*- en *Bossche-Poorten*, aan de Waterkeeringen te *Breda*, alwaar van heden af alles voor een ieder is te bezigtigen. — Aan te vangen buiten de *Antwerpsche Poort*.

VERKOOPING.

Men zal op Vrijdag den 26. Junij 1840, des 's morgens om *negen* ure, bij de *Sint Antonius-Kerk*, staande te *Breda*, in Sint-Annastraat, Verkoopen, aan de meestbiedenden: Eene aanzienelijke partij AFBRAAK, bestaande in Zware Eiken Balken, lang 5 à 8 El, dito Kinderbalken en Plaaten, Dennen Balken en Ribben, Eiken en Dennen Deurkozijnen met derzelver Deuren, Vengsters, Blinden, Groote Deuren voor Stallingen, Greinen en Dennen Kapgebinten, eene groote partij Deelen, Marmeren en Wagenschotten Schoorsteen-mantels met Snijwerk, een groote partij schoongemaakte Metselsteen, Pannen, Schalien en Arduinsteenen Dorpels, alsmede eenig Brandhout.

Alles is een uur voor de Verkooping voor een ieder te zien.

Zegt het Voort.

*** Er worden *in Huur* gevraagd LOCALEN geschikt tot MAGAZIJNEN, enz., van het 3e Bataillon Veld-Artillerie. — Degenen hiertoe genegen, worden verzocht zich deswegens met opgave van den Huurprijs, ten spoedigste aan te melden ter Secretarij der Stad *Breda*.

TE HUUR OF TE KOOP.

Eene HUIZING en ERVE, genaamd *den Dom van Utrecht*, staande in de Keizerstraat te *Breda*, te bevragen met *Franco*-Brieven bij A. EVERS, in de Halstraat te *Breda*.

*** De Notaris J. W. VAN DER ELST, te *Werkendam*, zal, in het Huis, staande op den Polder *den Hardenhoek*, gelegen onder *Werkendam*, op Woensdag den 1. Julij 1840, des namiddags ten 2 ure, publiek Verkopen:

Omtrent 16 Bunders *uitmuntend te Veld staand* VLAS, op den Polder genaamd *den Benedensten Kivitswaard*, gelegen onder *Werkendam*, nabij den gemelden Polder *den Hardenhoek*, in perceelen.

En 11 Bunders *extra goede Nieuwlandsche te Veld staande* HAVER, op gemelden Polder *den Benedensten Kivitswaard*, mede in perceelen.

Nadere onderrigting te bekomen bij de Heeren Eigenaren W. VAN HAAFTEN c. s. te *Sliedrecht*, en ten Kantore van gemelden Notaris.

VERKOOPING VAN EENE WELBEKLANTE WAGENMAKERS-AFFAIRE, AAN DEN *NOORDHOEK*, ONDER DE GEMEENTE *STANDDAARBUITEN*.

A. VAN DE WERK, Notaris te *Zevenbergen*, zal op den 23. en 30. Junij 1840, 's namiddags om 2 ure, publiek Veilen en Verkoopen, aan den *Noordhoek* onder de Gemeente *Standdaarbuiten*, eene aldaar staande HUIZINGE, SCHUUR en ruime ERF, waarin sedert onheugelijke jaren eene drukke WAGENMAKERIJ is uitgeoefend.

Zullende de halve Koopsom of meer, tegen behoorlijke Interest op het Pand kunnen blijven staan.

*** Bij BROESE & COMP, te *Breda*, is van de pers gekomen:

CELEBES,

OF VELDTOGT DER NEDERLANDERS OP HET EILAND *CELEBES*, in de jaren 1824 en 1825, onder aanvoering van Zijne Excellentie den Heere Luitenant-Generaal (destijds Generaal-Majoor) Baron J. J. VAN GEEN. Uit Officiele Rapporten, door J. C. VAN RIJNEVELD, Math. Mag. Phil. Nat. Doctor, Ridder der Militaire Willemsorde 4de klasse, 2de Kapitein der Rijdende Artillerie, enz. enz. Opgedragen aan Zijne Excellentie den Heere GODERT ALEXANDER GERARD PHILIP Baron VAN DER CAPELLEN, oud Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indie, enz., enz. Met eene Kaart en 2 Platen. *f* 2,80.

Nog is bij Bovengemelden van de pers gekomen en alom verzonden:

TIJDSCHRIFT

VOOR

AANKOMENDE ONDERWIJZERS,

VIJFDE JAARGANG, 1840, N°. 2.

INHOUD.

I. *Aankondiging van nieuw uitgekomene Boeken.* Boekbeschouwingen. — II. *Mengelwerk.* Eene Voorlezing door P. VAN HILLE, Schoolonderwijzer te *Biezelinge*. — Beantwoording van eenige Taalkundige Vragen. — Berekening ten betooge, dat de jaren waarvan in het boek Genesis gesproken wordt, jaren zijn geweest van 12 maanden; en iedere maand van 30 dagen, ter wering van het misbegrip tegen het bijbelsch verhaal, alsof de menschen van den ouden dag niet zoo lang zouden geleefd hebben, door R. ROOK, Schoolonderwijzer te *Alblasserdam*. — OLIVIER CROMWEL, door H. D. VAN OTTERLOO, Schoolonderwijzer te *Valburg*. — Iets over de mythologie, voorgelezen in een Onderwijzers-Gezelschap, door E. K. VERMEULEN, Schoolonderwijzer te *Steenwijk*. — PANTHEA, door K. J. V. T., Schoolonderwijzer te *W.* — Berigt van de proeven, door onderscheidene Natuurkundigen over de Electriciteit, als een vervolg op de levensschets van BENJAMIN FRANKLIN, door A. BIERENS. — III. *Vragen en Opgaven.* Beantwoordingen en Oplossingen. — Naamlijst van Oplossers enz.

Dit Tijdschrift verschijnt in *vier* Stukken 's jaars, à *f* 2,—.

Te Breda, bij BROESE & COMP, Boekdrukkers en Boekverkoopers.